

Nr 261.

Av herr **Andersson** i Vigelsbo **m. fl.**, angående utredning om kostnadsfritt anlåtande av vägdistriktens maskiner för underhåll av enskild väg m. m.

Det har under de senaste åren ordats rätt mycket om de enskilda utfartsvägarnas underhåll. Att något borde åtgöras i denna fråga är uppenbart. De enskilda utfartsvägarnas underhåll har under de senaste åren väsentligt försvärats med anledning av bilarnas ständigt ökade användning för både gods- och personbefordran. Denna utveckling har som bekant ingalunda kunnat begränsas till det allmänna vägnätet utan har jämväl i samma omfattning kommit att belasta även de enskilda utfartsvägarna och byvägarna. Genom omläggning av de stora huvudvägarna och tillkomsten av de s. k. »riksvägarna» blir det desutom många gånger rätt stora och betydande bygder som sen urminnes tid haft allmänna landsvägen till utfartsväg, som nu, med anledning av att vägen skall rätas och ges kortast möjliga avstånd mellan huvudorterna, förlora denna förmån. I den mån klagomål anförts från en bygd med anledning av sådana förhållanden, synas myndigheterna ha mycken liten benägenhet att taga hänsyn härtill. Klagomål i antydd riktning bli sålunda i regel utan synbart resultat.

I de fall enskild utfartsväg blir föremål för indelning, inträffar dessutom, att en hel del personer eller lägenheter, som sakna tillgång till egen dragkraft, bli tilldelade vägglottar till underhåll vilket medför för dem ännu större kostnader, än i sådana fall då erforderlig dragkraft finnes tillgänglig å gården.

Det torde dessutom numera vara ett allmänt känt förhållande att upphandling och förädling av jordbrukets produkter, i det allmännas intresse och på grund av konsumentintressets krav, måste i hög grad centraliseras och mekaniseras. Denna i det allmännas intresse ständigt fortgående centralisering har medfört att de enskilda utfartsvägarna eller byvägarna numera äro att hänföra till de tilloppskanaler genom vilka varuströmmen söker sig fram till de allmänna vägarna, huvudkanalerna. Att de enskilda vägarna härvid kommit att utsättas för en allt för kraftig belastning är uppenbart. Då dessa vägar från början ej varit byggda för denna tunga trafik, som i regel utföres med tunga lastbilar eller snabbgående personbilar, blir underhållet än mer betungande och i vissa fall rent av omöjligt.

Tar man till detta även hänsyn till de grunder efter vilka vägskatt påföres jordbruksfastighet förefaller orättvisan än mera uppenbar. Då det gäller att vid taxering fastställa värdet å en jordbruksfastighet, belägen en eller flera kilometer från allmän landsväg, synes man ha tagit liten eller ingen hänsyn till den kostnad en sådan egendom eller by måst vidkännas för utfartsvägens många gånger synnerligen kostsamma underhåll. Då det numera är omöjligt och ej heller önskvärt att utestänga den tunga och

snabbgående och därmed mycket påfrestande biltrafiken från det enskilda vägnätet, synes det oss ur rättvisesynpunkt böra kunna övervägas, att det allmänna i högre grad än vad nu är fallet bidrager till underhållsbördans lättande.

De grustag som tidigare legat i enskild ägo, där enskilda väglottsinnehavare tidigare mot billig ersättning kunnat hämta sitt behov av väglagningsmaterial, ha numera i stor omfattning inköpts av vägdistrikten. Efter att dessa grustag övergått i vägdistriktens ägo får man på vissa håll där köpa grus men till betydligt förhöjda priser. På en hel del platser ha vägdistrikten helt utestängt allmänheten från att där erhålla det erforderliga gruset. Man säljer helt enkelt inte grus till något pris. Enskilda utfartsvägar kunna på detta sätt få det synnerligen besvärligt att erhålla grus för underhållet av de enskilda vägarna.

Här skall emellertid tacksamt erkännas att rätt mycket gjorts för att underlätta eller i vissa fall helt eller delvis övertaga underhållet å vissa enskilda vägar. I en nu föreliggande utredning föreslås ytterligare hjälp i här berörda avseende. Hur man än löser frågan en gång i framtiden är här påtalade förhållanden av den art att de måste fortast möjligt tas upp till behandling och bringas till en lösning. Av denna anledning vilja vi härmed föreslå,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan i vad mån och under vilka förhållanden enskild väg kan tillerkännas rätten att utan ersättning anlita vägdistriktens maskiner för underhållets nöjaktiga ordnande samt huruvida enskild väghållare kan för enskild vägs underhåll tillerkännas rätt att till självkostnadspris erhålla väglagningsmaterial ur vägdistriktens grustag eller upplag.

Stockholm den 23 januari 1939.

Sven Andersson,
Vigelsbo.

Ivar Johansson,
Mysinge.

Aron Gustafsson,
Lekåsa

J. H. Johansson
i Norrfors.